

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16Co/115/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613203241
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8613203241.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Kovaľovej a sudcov JUDr. Martina Filákovského a JUDr. Branislava Brezu, v spore žalobcu M. T., nar. X.X.XXXX, bytom N. XXXX/XX, Z., právne zastúpeného JUDr. Karolom Glinským, advokátom, so sídlom Cintorínska 554/67, Stropkov, proti žalovaným 1/ A. O., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX, naposledy bytom S. XXX/XX, Z., 2/ Z. O. nar. XX.X.XXXX, bytom S. XXX/XX, Z., právne zastúpenej JUDr. Dušanom Maruščákom, advokátom, so sídlom Hrnčiarska 1619/42, Stropkov, o zaplatenie 4 000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník, č.k. 4C 15/2013-115 zo dňa 22.1.2014, takto

rozhodol:

Z a s t a v u j e konanie voči žalovanému v 1. rade.

Z r u š u j e rozsudok a v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) žalobu zamietol. Žalobcu uložil povinnosť zaplatiť žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov konania na účet ich právneho zástupcu JUDr. Dušana Maruščáka zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 240 eur, trov právneho zastúpenia vo výške 1 406,51 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 100, § 101, § 107 ods. 1, 548 ods. 1 - 3, § 558, § 52 ods. 1 - 4, § 53c, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzal zo zistenia, že žalobca ako ručiteľ žalovaných vo veci mladomanželskej pôžičky registračné číslo: XXX/XXXX-Z. zo dňa 31.8. 2001 uzavretej medzi veriteľom Všeobecná úverová banka, a.s. a dlžníkom A. O., nar. XX.X.XXXX, a Z. O., nar. XX.X.XXXX, ako spoludlžníčkou, titulom ďalších úkonov - postúpenia pohľadávky vykonal plnenie ako ručiteľ dňa 6.3.2012 pre spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o., v sume 4000 eur. Toto plnenie vykonal sám z vlastnej činnosti, vo vzťahu k novému subjektu neuplatnil ako ručiteľ žiadne námietky, teda vykonal plnenie v rozsahu, ako ho upovedomil zamestnanec tohto subjektu, pričom v tomto konaní sa ako ručiteľ domáha, aby súd uložil povinnosť žalovaným vykonať plnenie v jeho prospech. Žalovaní vzniesli námietku premlčania, na ktorú súd prihliadol. Z mladomanželskej pôžičky zo dňa XX.X.XXXX, z článku VI. Splácanie úveru bodu 6.2., vyplýva, že posledná splátka je splatná 25.8.2009, pričom žalobca podal žalobu dňa 21.1.2013, okrem toho z listiny súbor Y. XXXXXX vyplýva, že došlo k odstúpeniu od zmluvy 20.9.2004. V danom prípade došlo ku vzniku dlhu žalovaných dňom predčasného zosplatenia úveru (20.9.2004), pričom všeobecná trojročná premlčacia lehota začala plynúť nasledujúcim dňom t.j. 21.9.2004 a uplynula dňom 21.9.2007. Na tomto nič nemení ani fakt, že na súdnom pojednávaní 7.10.2013 právny zástupca žalobcu predložil súdu vo fotokópií dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 15.6.2011, pravosť ktorej žalovaný poprel. V zmysle tejto dohody mal byť tento premlčaný dlh vo výške istiny 4 874,97 eura žalovaným uznaný. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na právny názor vyslovený Krajským súdom v Prešove v rozsudku zo 7.6.2012 v právnej veci č. k. 11Co 37/2012. Uviedol, že na ručiteľa ktorý splnil záväzok dlžníka, prechádzajú zo zákona práva veriteľa. Vzniká mu pohľadávka voči dlžníkovi na náhradu toho, čo za neho plnil veriteľovi. Nárok ručiteľa voči

dlužníkovi je rovnaký ako nárok veriteľa, ktorý uspokojil ručiteľ. Dlužník navyše môže voči ručiteľovi namietať všetko, čo mohol namietať voči veriteľovi, najmä to, že ručiteľ neuplatnil proti nároku z dôvodu ručenia všetky námietky, ktoré by mohol uplatniť dlžník. Žalovaným preto patrí v súlade s ustanovením § 550 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) aj námietka premlčania nároku veriteľa, ktorú by mohol proti veriteľovi uplatniť a ktorú mohol voči veriteľovi uplatniť aj dlžník. Zdôraznil, že žalobca tak plnil buď nedlh alebo pokiaľ by aj plnil záväzok, išlo o záväzok ktorý bol vo vzťahu k veriteľovi bez akýchkoľvek pochybností premlčaný. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že premlčacia lehota plynie od 7.3.2012, teda deň po dni splnenia povinnosti žalobcu pre spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o., pretože už v čase jeho plnenia pre EOS KSI Slovensko nárok bol premlčaný a v tomto smere neuplatnil námietku. Taktiež súd sa nestotožnil ani s dohodou o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku z 15.6.2011, pretože táto ako nekalá obchodná praktika je neplatná z dôvodu, že uznanie záväzku je zahrnuté v skrytej forme do formy splatenia záväzku. Na základe uvedeného žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

3. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Namietať, že súd prvej inštancie nesprávne vyložil § 101, § 548 ods. 2 a § 550 OZ. Má za to, že súd prvej inštancie sa nesprávne stotožnil s právnym názorom žalovaných a skonštatoval, že dlžník navyše môže voči ručiteľovi namietať všetko, čo mohol namietať voči veriteľovi, najmä to, že ručiteľ neuplatnil proti nároku z dôvodu ručenia všetky námietky, ktoré by mohol uplatniť dlžník. Vzhľadom na uvedené súd uviedol, že žalovaným patrí v súlade s § 550 OZ námietka premlčania nároku veriteľa voči ručiteľovi, ktorej vyhovel. Z uvedeného ustanovenia však v žiadnom prípade nevyplýva, aby OZ dával dlžníkovi možnosť vzniesť proti ručiteľovi námietku premlčania nároku veriteľa. Domnieva sa, že súd prvej inštancie zrejme vychádzal z § 309 veta prvá Obchodného zákonníka (ďalej len „OBZ“). Občiansky zákonník však ustanovenie podobné § 309 OBZ nepozná. Navyše je preňho otáznave, prečo potom súd prvej inštancie neaplikoval aj druhú vetu predmetného ustanovenia OBZ. Poukázal na to, že právne závery a odôvodnenie rozsudku sú založené na neopodstatnenej právnej konštrukcii, ktorá nemá oporu v platnom Občianskom zákonníku, ktorý vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere medzi žalovanými a pôvodným veriteľom bolo potrebné aplikovať aj na ručenie. Súd prvej inštancie podľa neho nesprávne vyložil § 3 ods. 1 a § 39 OZ, keď nesprávne prihliadol na námietku premlčania vznesenú žalovanými, nakoľko je v rozpore s dobrými mravmi. Uviedol, že postupoval v úplnom súlade so zákonom a dobrými mravmi, svoj záväzok ručiteľa v žiadnom prípade nesplnil svojvoľne a je nútený znášať nezodpovedné správanie žalovaných v zrejmom rozpore s dobrými mravmi. Títo využili ručiteľa na zabezpečenie ich záväzku z úverovej zmluvy, jedine oni mali prospech z poskytnutia úveru. Svojím nezodpovedným konaním spôsobili, že ručiteľ vystupoval v databáze banky ako neplatič a tým mu znemožnili čerpať výhodný úver v dobe, kedy to potreboval práve on a napokon ho svojim správaním nepriamo donútili k vyplateniu predmetnej sumy. Žalovaní neupozornili žalobcu ako ručiteľa na potrebu vzniesť námietky (napr. premlčania) po tom, čo ich niekoľkokrát kontaktoval a informoval ich, že bol vyzvaný veriteľom na plnenie. Počas konania vyšlo najavo, že zo strany žalovaného v 1. rade došlo dňa 15.6.2011 aj k podpísaniu dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku. Z takéhoto konania žalovaných by nikto nemohol logicky predpokladať, že dlh je premlčaný a že ručiteľ nemá plniť. Napriek tomu, že judikatúra túto dohodu považuje za neplatnú, už len jej samotné uzavretie svedčí o tom, že ešte v roku 2011 žalovaní mali záujem na splácaní dlhu a mali vedomosť o tom, kto je novým veriteľom pohľadávky. Na základe uvedených skutočností navrhol napadnutý rozsudok zmeniť, žalobe vyhovieť a priznať mu náhradu trov konania.

4. Žalovaná v 2. rade vo svojom vyjadrení k odvolaniu oznámila, že žalovaný v 1. rade dňa XX.X.XXXX, teda po vyhlásení rozsudku, tragicky zahynul. Namietala, že žalobca nepreukázal, že pohľadávka zo zmluvy o poskytnutí mladomanželského úveru prešla na nového veriteľa zmluvou o postúpení pohľadávky podľa § 524 ods. 1 OZ. Uviedla, že k postúpeniu pohľadávky z predmetnej zmluvy ani nemohlo dôjsť, nakoľko podľa predložených listinných dôkazov mal veriteľ VÚB a.s. od tejto zmluvy odstúpiť. Mohlo teda dôjsť iba k postúpeniu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, pokiaľ taký nárok existoval. Poukázala na to, že podľa pokusu o zmier žalobcu zo dňa 20.9.2012 neuhradená suma úveru predstavovala ku dňu 20.9.2012 iba 874,97 eur. Do úvahy je podľa nej potrebné vziať aj skutočnosť, že v prípade zmluvy o poskytnutí mladomanželského úveru išlo o spotrebiteľskú zmluvu. V danom prípade by došlo k vzniku dlhu žalovaných dňom predčasného zosplatenia úveru (dňom 20.9.2004), pričom všeobecná trojročná premlčacia lehota začala plynúť 21.9.2004 a uplynula 21.9.2007. V súvislosti s dohodou o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 15.6.2011, ktorého pravosť je sporná, poukázala na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 7.6.2012, č.k.

11Co 37/2012, podľa ktorého je takáto dohoda ako nekalá obchodná praktika neplatná. Rozsah nároku ručiteľa je daný rozsahom nároku veriteľa voči dlžníkovi a tým, čo v rámci tohto nároku ručiteľ za dlžníka plnil. Namietal, že zo žalobcom predložených listinných dôkazov nevyplýva, aby žalobca ako ručiteľ plnil veriteľovi žalovaných a aby plnil záväzok žalovaných ako dlžníkov. Dlžník navyše môže voči ručiteľovi namietat' všetko, čo mohol namietat' voči veriteľovi, najmä to, že ručiteľ neuplatnil proti nároku z dôvodu ručenia všetky námietky, ktoré by mohol uplatniť dlžník. Pokiaľ žalobca vôbec plnil veriteľovi, musel si byť vedomý, že plní premlčaný dlh. Navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať jej náhradu trov konania.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok účinný od 1.7.2016, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalobcu je opodstatnené.

6. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (procesné podmienky).

8. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

9. Podľa § 61 CSP, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

10. Podľa § 63 ods. 1 CSP, k strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

11. Podľa § 7 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé. Smrťou táto spôsobilosť zanikne. Ak smrť nemožno preukázať predpísaným spôsobom, súd fyzickú osobu vyhlási za mŕtvu, ak zistí jeho smrť inak. Za mŕtveho súd vyhlási aj nezvestnú fyzickú osobu, ak so zreteľom na všetky okolnosti možno usúdiť, že už nežije.

12. Odvolací súd mal v rámci skúmania podmienok konania za preukázané, že žalovaný v 1. rade zomrel dňa XX.X.XXXX. Z obsahu spisu je zrejmé, že dedičské konanie po ňom Okresný súd Svidník podľa § 175h ods. 1 O.s.p. pre nemajetnosť zastavil. Vzhľadom na to, že dedičské konanie bolo zastavené pre nemajetnosť poručiteľa a zároveň nebolo ani v prebiehajúcim sporovom konaní preukázané, že by poručiteľ mal iný majetok, ktorého existencia by umožňovala súdu samostatne uvážiť, či vo vzťahu k tomuto majetku prichádza do úvahy právne nástupníctvo inej osoby, je potrebné konanie zastaviť podľa § 63 ods. 1 CSP. Z povahy veci nie je možné v konaní pokračovať, ak neexistuje právny nástupca zomrelej strany, teda osoby, ktorú právny poriadok dosadzuje vo vzťahu k neuhradeným dlhom do právneho postavenia zomretého podľa § 470 OZ.

13. So zreteľom na to, že žalovaný v 1. rade stratil po začatí konania procesnú subjektivitu, pričom ide o taký nedostatok podmienok konania, ktorý nemožno odstrániť, odvolací súd konanie voči žalovanému v 1. rade podľa § 161 ods. 2 CSP v spojení s § 63 ods. 1 CSP zastavil.

14. Pokiaľ ide o vec samú, z obsahu napadnutého rozhodnutie je zrejmé, že súd prvej inštancie spor právne posúdil okrem iného aj podľa § 548 ods. 2 OZ, v zmysle ktorého môže ručiteľ proti veriteľovi uplatniť všetky námietky, ktoré by mal proti veriteľovi dlžník, a svoje rozhodnutie založil na závere, že dlžník môže voči ručiteľovi namietat' všetko, čo mohol ručiteľ namietat' voči veriteľovi, najmä to, že ručiteľ neuplatnil proti nároku z dôvodu ručenia všetky námietky, ktoré by mohol uplatniť dlžník, teda aj námietku premlčania.

15. Odvolací súd sa stotožnil s odvolacou námietkou žalobcu v tom smere, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nemožno zistiť, aké právne závery viedli súd prvej inštancie k predmetnému

konštatovaniu, najmä s ohľadom na skutočnosť, že súdom použitú právnu konštrukciu nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktorý súd prvej inštancie s ohľadom na spotrebiteľský charakter sporu na danú vec aplikoval. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie tento svoj úsudok žiadnym spôsobom nevysvetlil, nebolo možné zo strany odvolacieho súdu vyhodnotiť jeho postup a závery ako presvedčivé a preskúmateľné.

16. Pokiaľ ide o námietku žalovanej v 2. rade o nedostatku aktívnej legitímácie, táto nie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodná. Platnosť zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 8.12.2006, prílohou ktorej je aj identifikácia konkrétnej pohľadávky s označením dlžníka, popisom pohľadávky čo do jej výšky a právnych skutočností, na ktorých sa zakladá, nenapádala žiadna zo strán. Skutočnosť, že došlo k postúpeniu konkrétnej pohľadávky voči žalovaným na EOS KSI Slovensko, s.r.o. je možné vyvodiť aj z oznámenia pôvodného veriteľa VÚB a.s. o postúpení pohľadávky zo dňa 11.12.2006 adresovaného žalovaným ako dlžníkom a žalobcovi ako ručiteľovi. V tomto oznámení postupca presne špecifikoval právny titul, z ktorého mala ním postúpená pohľadávka vzniknúť, ako aj údaje o postupníkovi.

17. Odvolací súd sa nemôže nestotožniť s námietkou žalobcu týkajúcou sa existencie okolností prípadu vzbudzujúcich rozpor s dobrými mravmi. Z výsledkov vykonaného dokazovania totiž možno dospieť k tomu, že hoci žalovaní čerpali peňažné prostriedky z titulu mladomanželského úveru vo výške 300 000 Sk (9 958,18 eur), tieto v súlade so zmluvou o úvere riadne nesplácali. Vzhľadom na uvedené okolnosti preto vyzval EOS KSI Slovensko, s.r.o., právny nástupca pôvodného veriteľa, žalovaných na uhradenie dlhu (výzva zo dňa 9.6.2011, 20.9.2012 - č.l. 75 až 77 spisu). Je zrejmé, že aj napriek tejto skutočnosti žalovaní dlh nesplácali, ani sa žiadnym spôsobom voči jeho splácaniu preukázateľne nebránili (napr. prezentovanou námietkou premlčania). Z obsahu spisu je navyše zjavné, že zo strany žalovaného v 1. rade došlo dňa 15.6.2011 k podpísaniu dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku. Opak nebol zo strany žalovaných preukázaný. Z takéhoto konania nemožno logicky predpokladať, že dlh je premlčaný a ručiteľ nemá plniť. Napriek tomu, že judikatúra takúto dohodu považuje za neplatnú, už len jej samotné uzavretie svedčí o tom, že ešte v roku 2011 mal žalovaný v 1. rade záujem na splácaní dlhu, ako aj o tom, kto je novým veriteľom pohľadávky.

18. Je potrebné pripomenúť, že žalobca sa v období vyplatenia ručiteľského záväzku nachádzal v zložitej situácii so zreteľom na to, že z pozície ručenia vystupoval v databáze banky ako neplatič, čím mu bolo znemožnené čerpať výhodný úver v dobe, keď ho potreboval na vlastné účely. Aj s ohľadom na tieto okolnosti nemal iné východisko, ako vyplatiť predmetnú sumu za žalovaných, ktorý dlh neplnil.

19. V tomto smere poukazuje odvolací súd na § 3 OZ, v zmysle ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi, ktorého aplikáciou sa bolo potrebné v konaní pred súdom prvej inštancie zaoberať.

20. Riadne a presvedčivé odôvodnenie rozsudku nie je len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezodôvodnených a nepresvedčivých rozsudkov, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Postupom súdu prvej inštancie bola stranám znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

21. So zreteľom na uvedené skutočnosti odvolací súd postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok zrušil a v súlade s § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

22. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie postupovať vo vyššie naznačených intenciách, teda posúdiť odôvodnenosť nároku žalobcu v zmysle Občianskeho zákonníka a vysporiadať sa so vznesenou námietkou premlčania aj s ohľadom na kategóriu dobrým mravom. Následne bude jeho úlohou vo veci zákonne rozhodnúť a rozhodnutie odôvodniť tak, aby bol jeho právny záver presvedčivý a spôsobilý podať odpoveď na relevantné otázky.

23. V konečnom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 CSP).

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).